

obražen, deržajoč v vsaki peroti list figovega drevesa. Na krajnikih kamena ste viditi dve ribi, torej spet sami zaznamki, ki opominjajo na združeno častje Višnuvo in Shivino ¹⁾).

Lelja, ler, limbar je bil staremu Slovincu svet cvet; zato je imenoval tudi gore po njem, akoravno po gorah ne raste, — na priliko, limbarska gora, Limbarje, na Štajerskem in Kranjskem.

Že pri drugi priložnosti sem omenil, da leljevo perje na starih dnarjih ljubljanskega mesta pričuje za častje Shivino v Ljubljani, ktero mnenje še drak v gerbu ljubljanskega mesta in ime predmestja Krakov poterujeta.

V novejšem času so nekteri jezikoslovci posebno dr. Schleicher začeli ločiti litvanščino od slovanščine, vendar brez temeljitih razlogov. O tej zadevi veljajo važne besede ostroumnega jezikoslovca dr. Potta ²⁾, kateri pravi: „da, akoravno je litvanski jezik od slovanskega bolj oddaljen, kakor gotiški od drugih germanskih, se vendar ne smé za posebno od slovanskega ločeno deblo imeti. Soglasno s Pottom govori o tej razmeri tudi visokoučeni Jakob Grimm ³⁾).

Razun gori imenovanega mitologiškega imena Menela še nahajamo druge imena na noriških kamnih, ktere opominjajo na litvanske božanstva, na primer: Picius ⁴⁾ po častji božanstva litvanskega Picius, kteremu so mladenci darovali, kadar so nevesto ženinu pripeljali. Pri polabskih Slovanih se nahaja pod imenom Picumar od pij, pic česki in slovenski phallus. Dalje Ausco ⁵⁾ po božanstvu luči Auška, ktera se nahaja tudi pri Polacih v družbi Perunovi. Tudi lastno ime Atval opominja na litvanskega boga Aitvaros. Posebno pa še poznajo slovenske povesti Babo Lamo.

Na gori omenjenem adrijanskem kamnu, kateri ima razun leljevega perja in figovega listja tudi krona-nega ⁶⁾ orla, smo našli ime Menela, od kterega Muhar piše: „Menela ist auf diesem Steine einzig, so wie auf andern Römersteinen nur Menalia und Menilius vorkommen. „V severnoslovanskem in litvanskem basnoslovji nahajamo boginjo ljubezni in zakona: Lelia Menelia, ktere spomin se še v serbskih narodnih pesmih pogostoma nahaja, samo malo pokvarjeno v Lelemene. Narod je izvirni pomen pozabil, in toraj si besedo prikrožil, kakor mu je bila nar boljše prilježna za izgovarjanje. Menalia, Menelia, Menule pa je tudi bilo priime Laime ⁷⁾, v kateri se vse lastnosti indoslavenske Bhavany — Babe najdejo. To uzvišeno mitiško osebo so tudi nekdanji stari Slovenci poznali, ker še zdaj otroke strašijo z Lamo Babo. Kadar si kot mali fantič ponoči nisem upal iz hiše, so mi ljuba mati rekli: „Glej, da te kje Lama Baba ne zgrabi“.

(Dalje sledi.)

Smešnice.

Nek amerikkansk časopis naznanja sledeče: Vročina je bila pri nas tako velika, da so lovci večkrat se bali, da se v nabasanih puškah ne bi smodnik unel.

— Dalje piše, da je pri njih velikokrat taka megla, da je enkrat palica nekega gospoda skorej v megli ostala, ko jo je nad glavo deržal.

— Tudi se bere v tem časopisu, da je neki mož iz deržave Kentuki tako čudovitno znal petje petelina oponašati, da se je celó sonce zmotilo in enkrat za dve uri pred danilo, kakor sicer.

Fr. P...ž.

¹⁾ Glej Muhar „Gesch. der Steierm.“ I. Abbildungen Taf I. fig. I. in Tafel XII. fig. 9.

²⁾ Dr. Pott „Etymolog. Forschung“ II. 601.

³⁾ Jakob Grimm „Gesch. der deutschen Sprache“. I. 170.

⁴⁾ Apiani „Inscript.“ CCCLVII.

⁵⁾ Na celskih kamenih.

⁶⁾ Muhar „Gesch. der Steierm.“ I. 349.

⁷⁾ Narbutt „histor. narod. litewskiego“ str. 47. Dr. Hanusch „Slav. Myth.“ str. 238.

— Učnik. Povej mi, Lukec, koliko elementov ali pervin je?

Učenec. Elementov je čvetero.

Učnik. Kako se imenujejo?

Učenec. Pervi ogenj, drugi voda, tretji zrak, in četerti — — četerti

Učnik. No, na čim pa stojiš?

Učenec. Četerti: moje škornje.

Balant. Š. Teržičanski.

Novičar iz avstrijskih krajev.

V Zadru je 6. dan t. m. bila vojaška slovesnost, pri kateri je grenadirski bataljon domačega našega regimenta princ Hohenlohe-Langenburškega Nr. 17, pri katerem je večina Krajncov, blagoslovljeno novo zastavo (bandero) prejel. Pred blagoslovljenjem nove zastave so gosp. Nikolaj Zic, duhovni pastir tega regimenta, s krepko slovensko besedo govorili k zbranim vojakom, po opravljeni veliki maši pa višji škof Godeasi z ginljivo besedo v nemškem jeziku k pričujočim oficirjem. Potem so blagoslovili zastavo, v ktero se je 300 žebličev zabilo. Ko je vse to opravljeno bilo, je polkovnik žl. Eberhard izročil zastavo zastavoiku in bataljonu s kratkimi pa možkimi besedami, na ktere je zadonel trikratni klic „živijo Njih veličastvo!“ Po opravljeni cerkveni slovesnosti je bil očitno pred bataljonom feldvebel Dejak povikšan za podlajtnanta. Opoldneso oficirji v kosarni gostili vojake, ki so bili prav židane volje.

„Laib. Zeit.“

Iz Vidma na Laškem 21. junija. * Pri nas je precej merzlo; zato žito počasi zori, pa rež bomo vendar kmalo želi in, kakor se kaže, je še precej naželi. Sploh se smemo še dosti dobre letine nadjati. Vina upamo veliko pridelati, ako se tertna bolezen ne bo razširila huje kakor dozda.

Iz Tersta piše „Triest. Zeit.“, da v ondašnjem laškem časniku „Il Diavoleto“ je bila te dni ob prihodu milostljivega višjega škofa in kneza gosp. dr. Andreja Gollmayr-a lepa pesem v hebrejskem (judovskem) jeziku natisnjena, ktero je bibliotekar in profesor orientalskih jezikov v Gorici gosp. dr. Štefan Kociančič zložil in ž njo pokazal, da mu je hebrejski jezik popolnoma znan.

Iz Pole v Istri 20. junija. K. *). Letina kaže, da ne bo preslaba; mraz smo imeli dolgo časa, pa tudi dežja nam ni manjkalo, pa vendar se zdaj suše bojimo; gorko je bilo zadnje dni tako, da je bilo v morji 20°—21° R. V Ljubljani ste pa vendar 14 dni poprej češnje imeli, kakor tukaj; vina bo malo, v nekterih krajih se tertne bolezni bojé. Tukaj — straši. Čemine verjamete, pa pridite in vprašajte plac-komando, kateri je bilo že večkrat to naznanjeno. Stražari so ponoči vidili že mnogoverstne prikazni, ktere so v sredi votle, okoli kraja jih pa nič ni. Dr. Reichenbach bitukaj v stari zemlji, polni gnjilobe, veliko materije našel za svoj „Od“. Pred nekimi dnevi so pri kopanju za temeljni zid male hiše 5 sarkofagov (kamnitih grobov) našli z lepimi in dobro ohranjenimi napismi. — Na dan sv. Antona je bil tukaj praznik, procesja in sejm. S procesijo so nesli sv. Antona podobo v naravski velikosti po mestu. Na somnji so prodajali večidel češnje in kosé; tudi dva Ribničana sta z navadno kramo tukaj bila. — Še nekaj. Mnogo Bukaranov in družih Horvatov, ki so poprej tukaj pri arsenalu delali, je šlo, ker je delo začasno večidel ustavljeno, na Turško. Vdinjali so se pri angl. konsulatu v Terstu za delavce v podkopih v Krimu, proti temu, da bodo plačani vsaki dan po 3 fl. — al komaj so se odpeljali — tako se govori — so jim oblekli rudeče hlače in jih meštrali po vojaško. Čudo bi to ravno ne bilo. Angleži v taci zadevah niso pretanjke vesti in ubogi Horvatje bodo nehoté „Kanonenfutter“ zoper Ruse.

*) Žal nam je, da omenjenega spisa nam niste mogli pred poslati; sedaj bi bil pa že prepozen. Prosimo namesto njega včasih kaj družega.

Vred.

Iz Braslovč poleg Celja se piše v poslednji listštaj. kmetijske družbe, da v nedeljo sv. Trojice strašna toča, ki je na več krajih Štajarskega veliko škodo naredila, je v 6 soseskah okoli Braslovč vse na polji tako čisto pokončala, da so mogli vdrugič njive obdelati. Fižol, proso in pa činkvantin (to je, tista laška koruza, ki v 50 dnevih zorí) so bili edini sadovi, ki so se dali še saditi. Odbor štaj. kmetijske družbe se je po činkvantin berž obernil v Verono; pa kolikor ga je pervikrat dobil, je bil berž pokupljen; novim naročilom se je pa zamoglo še le sred tega mesca vstreči.

Iz Notrajskega. V nedeljo 17. dan t. m. je bila huda ura v Kočah, Slavini, St. Petru in Košani; toča je lepo polje strašno poškodovala, in trešilo je v dva možka iz Koč; enega je ubila, drugega pa hudo poškodovala.

Novičar iz raznih krajev.

Po vradnih naznanilih je potovanje Njih veličanstva cesarja v Galiciji tako določeno, da pridejo 10. julija na Dunaj nazaj. Govori se, da pozneje bojo šli s cesarico na Laško. — Za končno posvetovanje o osnovi konkordata, ki je bila v Rimu s pripomočjo dunajskega višjega škofa izdelana, je izvoljena posebna komisija. — Od 16. t. m. je po višjem povelji nakupovanje kónj za topništvo in vojaško vprego popolnoma vstavljeno; to zamore za nov dokaz veljati, da avstrijska vlada se ne bo v vojsko spušala. — Ministerstvo kupčijstva je pri ti priliki, ko je dovolilo obilnišo posetvo tobaka na Tiroljskem, željo izgovorilo, naj bi se po vsih deželah cesarstva več tobaka pridelovalo. — Gotovo je, da se ravno zdaj ministerstvo resno posvetuje, kako bi se dal Kras pogojziti. — Poleg železnice od Mürzzuschlag-a do Ljubljane je gosp. dr. Hlubek, kteremu je na ti poti zasaja drevja izročena, lansko leto zasadil 114.241 germov in 4414 dreves, med kterimi jih je 1570 za deržaje telegrafnih strun. — Kolera je sedaj po več krajih našega cesarstva; nižji zdravniki v veliki bolnišnici dunajski so bili unidan povabljeni za ozdravljanje kolere v Galicijo; dohtar prejme na dan 5 fl., kirurg pa polovico. — Povodnji na Tiroljskem v gornji in doljni inški, pusterski in adiški dolini, v Vinčgavi in Vorarlbergi so po razlivih Ine, Adiga, Drave, Leha, Kislaka in mnozih hudournikov tako strašne, da tacihi nikdar ne pomnijo; tudi iz Laškega in iz več okrožij na Francozkem se bere od velicih povodinj. — Iz bojišča v Krimu smo dobili te dni imenitne novice. 18. dan t. m. je bil sila nesrečen dan za zaveznike, posebno pa za Francoze. Tistega početja, kterega se je prejšnji vojskovodja francozki Canrobert tako dolgo branil, da je nazadnje raje odstopil od višjega poveljstva, se je Pelissier 18. dan t. m. s svojo armado lotil, pa ga nesrečno opravil, — z naskokom (Sturm) je namreč hotel Rusom vzeti turen Malakov, ki je ključ k Sevastopolju, al vsa serčnost armade ni nič pomagala, ker ravno tako junaško so se deržali Rusi; strašno mesarenje je bilo, le od samih Francozov se pravi, da okoli 8000 je mrtvih in ranjenih obležalo, koliko Angležev in koliko Rusov, se še ne vé. Pred naskokom 18. t. m. pa so zavezniki skozi 24 ur neprenehoma bombe metali v Sevastopolj, da sam Goršakov pravi, da tako groznega bombardovanja še mesto ne pomni. — 20. dan t. m. je pisal Pelissier cesarju Napoleonu: „Če ravno nam je spodletelo početje 18. t. m., vendar je Sevastopolj v hudi stiski; na tistih mestih, ki smo jih zmagali 7. dan t. m., napravljamo baterije, s kterimi žugamo naravnost veliki luki“. Pervi naskok je res malokje še srečen bil, — al če bo v ponavljanih napadih popadalo po toliko vojakov, s kolikimi bo nek prederzni general prišel na razvaline sevastopoljske! Sliši se, da Pelissier še hoče imeti 25.000 novih vojakov, pa minister-

stvo se nek pomišlja mu jih v sedanjih okoljčinah toliko dati. — Iz Poljskega marsira en oddelk rusovskih grenadirjev naravnost k armadi na Černaji; so pa ti grenadirji nek pravi junaci in perva izbrana (Elite) armada, ki jo rusovska vlada pošilja na bojišče. — Zvedeni možje terdijo, da ob hudi vročini prihodnjega mesca se je turške kuge v Krimu bati, ako se zavezniki ne preselijo iz tistih krajev, ki so sedaj čez in čez pognojani z mrtvimi. — Iz Pariza se sliši, da je knez Ghika poslal pismo cesarju Napoleonu v kterem protestira (se zoperstavlja) zoper vse, kar se zdaj v Moldavi in Valahii godí; čudno je, pravijo, da je Napoleon ta protest obderžal. — Med angležko in rusovsko armado se je vnelo še posebno razpertje, zato ker so Rusi na angležki ladii „Kosak“ pomorili majhno množico angležkih mornarjev, kteri so se, kakor angleška vlada terdi, brez sovražnega namena približali bregu Hangö-u; Rusi pa pravijo drugač. Čigavo je pravo? je težko razsoditi, ker vsak drugač govori, — to pa je gotovo, da angleška vlada po vladi danski terja od rusovske, naj kaznuje hudodelnike. Kaj bo iz tega, se ne vé. — V Moskavi se je 4. marca t. m. opoldne veliki zvon, 800 centov težek, ravno ko so ž njim zvonili, v Ivanovem turnu odtergal in 3 nadstropja prederl; 5 oseb je pri ti priči ubil, 7 pa zlo ranil. — Na Španjskem še zmiraj vrè, in, čeravno se še skriva razpertje med ministroma Esparterom in O'Donellom, je vendar gotovo. Čudno je, da se Rusom pripisuje podpihovanje puntarskega početja. — Po več papeževih deželah v Raveni, Forli in Ferari se klatijo roparske derhali, tako, da si mestjani ne upajo na deželo.

Ženitva kneza Lazara.

Národna serbska.

Poslovenil M. V.

(Konec.)

Prejde petek, in sobota prejde,
Rano dojde pa nedelja svetla.
Car na lov se spravlja na planíno,
Ter pokliče starega Bogdana.
Z Jugom pride devet Jugovičev.
Ko sedeli so na stolih zlatih,
Verh sedel je car mogočni Stepan,
Zraven njega stari Bogdan sivi,
Zraven Juga devet Jugovičev.
Jim nataka zvesti sluga Lazo,
Jim nasul je med žganje sladkora,
Jim prinesel vina začernelca.
Kedar so pa vina se napili,
Marsikaj je stari Jug govoril,
Kak nekteri so junaci verli.
Jug izvleče knjigo staroslavno
Ino pravi iz nje zadnje čase:
Vidite li, mili moji bratje,
Vidite li kar ta knjiga pravi?
Prišli časi bodejo poslednji,
Več ne bode ovsá ne pšenice,
Pa na polji ne bučél ne cvetja.
Boter bode botra v sodbo tiral,
Brata brat bo klical na bojišče.
To začuje zvesti sluga Lazo,
Hitro teče noter v tanki turen
Pa prinese tisto zlato čašo.
Jo natoči z vinom začernelcom,
Jo pokloni staremu Bogdanu.
Bogdan prime zlato kupó vina,
Kupó prime, pa je piti neče;
Misli Bogdan kaj je in kako je,
S čim bi mogel Laza obdariti.
Jugu pravi devet Jugovičev:
Kaj ne piješ zlate kupe vina,
Ki ga tebi je poklonil Lazo?
Jim vorne stari Bogdan sivi:

Sini moji devet Jugovičev
Jaz že lahko pijem kupó vina,
Samo mislim, sinki moji dragi,
S čim bi mogel Laza obdariti?
Jugu pravi devet Jugovičev:
Lahko ga je obdariti, oče!
Mi imamo dokaj konj in skolov,
Mi imamo pera in kalpake.
Zdaj pa pravi car mogočni Stepan:
Ima Lazo konj dovelj in skolov,
Ima Lazo pera in kalpake,
Tega Lazo ne želí ničesa,
Lazo hoče Milico deklíno,
Milico, naj mlajšo hčerko milo.
Ko začuje devet Jugovičev,
Poskočili so na noge lahko,
Potegnili meče koverdine,
Da na stolu cara pogubijo.
Al jih prosi stari Bogdan sivi:
Ne ne, sinki, ako boga znate!
Ako danes cara pogubíte,
Kletva bo nad vami zmir ostala.
Naj pogledam, sini, ali v knjigah
Milica je Lazu prisojena.
Knjige bere stari Bogdan sivi,
Knjige bere, grenke solze toči:
Ne ne, sinki, ako boga znate,
Milica je Lazu prisojena
In ostalo bode njemu carstvo,
Z Milico da caroval bo Lazo
U Kruševcu pri Moravi vodi.
Ko to sliši car mogočni Stepan
On z rokama seže si v žepove,
In iz žepov vzame tisué zlatih,
In izvede jabolko iz zlata,
V jabolku pa troje zlatih kamnov.
Obiležje Milici deklíni.

Pogovori vredništva.

Gosp. J. P. v Gr.: Spis bomo vzeli.